

KOLIKO SU TRANSPARENTNA SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA?

SADRŽAJ

TRANSPARENTNOST I PRISTUP
INFORMACIJAMA

IZAZOVI NA POLJU
TRANSPARENTNOSTI

NALAZI FHPK-A

Specijalizovana veća Kosova (SVK) i Specijalizovano tužilaštvo (ST) imaju jurisdikciju za zločine protiv čovečnosti, ratne zločine i druge zločine povezane sa pravosuđem, u vezi sa navodima predloženim u Izveštaju Parlamentarne skupštine Saveta Evrope od 7. januara 2011. godine.

SVK je u središtu diskusija i zabrinutosti u vezi sa transparentnošću i integritetom ove institucije.

Ovaj bilten ima za cilj da da jasnu sliku o nastojanjima i izazovima u vezi sa transparentnošću ove institucije.

Od osnivanja SVK-a i ST-a su podignute tri optužnice za ratne zločine protiv šest (6) okrivljenih: Tužilac protiv Saljiha Mustafe, Tužilac protiv Pjetera Šalje, i Tužilac protiv Hašima Tačija i drugih.

TRANSPARENTNOST I PRISTUP INFORMACIJAMA

Transparentnost i pristup informacijama

-SVK je uložio napore da objavi odluke, zapisnike i druga dokumenta od značaja, kako bi obezbedio otvoren pristup javnosti. Međutim, usled osetljive prirode predmeta, neka ročišta i dokumenta su zatvorena za javnost, u cilju zaštite identiteta svedoka i osetljivih podataka.

-Da bi obezbedio komunikaciju, SVK ima kancelariju za odnose sa javnošću, koja pruža informacije i odgovara na pitanja građana i medija. Isto pomaže u izgradnji poverenja i očuvanju transparentnosti.

-Suđenja se mogu pratiti lično ili putem onlajn prenosa na zvaničnoj internet prezentaciji SVK-a, na tri jezika, albanskom, engleskom i srpskom.

Izazovi na polju transparentnosti

-Značajan deo ročišta je zatvoren za javnost, u cilju zaštite identiteta svedoka i njihove bezbednosti. Ova činjenica je dovela do zabrinutosti kada je reč o nivou transparentnosti i pristupa javnosti sudskim procesima.

U predmetu Tužilac protiv Saljih Mustafe, od četrnaest (14) svedoka koje je saslušalo tužilaštvo, njih deset (10) je saslušano uz primenu mera bezbednosti, identifikovanjem svedoka kodovima, i neobelodanjivanjem njihovog identiteta za javnost, a iskazi ovih svedoka su uglavnom davani na zatvorenim ročištima.

U predmetu Tužilac protiv Pjetera Šalje, od deset (10) svedoka koje je saslušalo tužilaštvo, njih sedam (7) je saslušano uz primenu mera bezbednosti, identifikovanjem svedoka kodovima, i

¹ https://www.scp-ks.org/sites/default/files/public/coe_0.pdf

² Saljih Mustafa je osuđen pravosnažno za ratne zločine i izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 22 godine.

³ Pjeter Šalja je osuđen na prvom stepenu na kaznu zatvora u trajanju od 18 godina za ratne zločine, stranke imaju pravo žalbe Apelacionom sudu.

⁴ U predmetu Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrije Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija, sudski postupak se nalazi u fazi glavnog pretresa i trenutno svoj iskaz daju svedoci koje je predložilo tužilaštvo.

neobelodanjivanjem njihovog identiteta za javnost, a iskazi ovih svedoka su delimično dati na zatvorenim ročištima.

U predmetu Tužilac protiv Hašima Tačija i drugih, od osamdeset dva (82) svedoka koje je predložio ST, od početka glavnog pretresa do avgusta 2024, oko njih pedeset (50) je saslušano uz primenu mera bezbednosti, identifikovanjem svedoka kodovima, i neobelodanjivanjem njihovog identiteta za javnost, a iskazi ovih svedoka su uglavnom davani na zatvorenim ročištima.

-Značajan deo dokumentacije pristupačne na zvaničnoj internet prezentaciji ove sudske institucije nije u celosti preveden na albanski i srpski jezik, već se isti prevashodno objavljuje samo na engleskom jeziku.

Nalazi FHPK-a:

-Kada je značajan deo sudskih ročišta zatvoren za javnost, ovo ozbiljno dovodi u pitanje transparentnost suda. Transparentnost u sudskom sistemu predstavlja glavni element da se obezbedi jednaka pravda i poveća poverenje javnosti u sudski sistem.

-Sudovi su obično otvoreni za javnost kako bi obezbedili poštovanje principa javnosti, izuzev slučajeva kada se ročišta moraju zatvoriti iz posebnih razloga. Zatvaranje značajnog dela ročišta za javnost, može podrazumevati odsustvo transparentnosti i dovesti do zabrinutosti u vezi sa pristupom javnosti i medija sudskim procesima, otežavajući kontrolu javnosti nad sudskim odlukama.

-Javno mnjenje ima pravo da čuje izjave svedoka, dok sud uvek mora da se postara da se rediguju samo oni podaci koji utiču na otkrivanje identiteta zaštićenih svedoka, a ne ceo iskaz svedoka.

-Nastavljanjem ove prakse, postoji opasnost da se transparentnosti ovih suđenja i princip javnosti rada izgube svoj smisao.

-Ako se osvrnemo na sve sudske procese za ratne zločine pri kosovskim sudovima i Haškom tribunalu, predmeti ratnih zločina pred SVK-om se vode na zatvorenim ročištima.

Izradu ove publikacije finansijski je podržalo Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske kroz projekat „Unapređenje procesa pomirenja kroz inkluzivan i holistički pristup suočavanju sa prošlošću na Kosovu“ organizacije „Nacionalna zadužbina za demokratiju“ kao deo projekta pod nazivom „Promovisanje dijaloga i istorijskog razumevanja“.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Fonda za humanitarno pravo Kosovo i ni na koji način ne odražava stavove Saveznog ministarstva spoljnih poslova Švajcarske i „Nacionalne zadužbine za demokratiju“.